IDEA

İctimai Birliyi

EKOLOJİ MENECMENT

Baş redaktor: **Leyla Əliyeva**

Məsul redaktor: **Anar Ələkbərov**

Elmi redaktorlar: AMEA-nın akademiki **Qərib Məmmədov**
AMEA-nın akademiki **Urxan Ələkbərov**
AMEA-nın müxbir üzvü **İlham Ələkbərov**

Rəyçilər: biologiya elmləri doktoru **Sara Məmmədova**
coğrafiya elmləri doktoru **Mahmud Xəlilov**

Dizaynerlər: **Elşən Hacıməmmədov**
Əbdüləli Səmədov

Korrektorlar: **Nəzakət İsayeva**
Aytəkin Quliyeva

Vüqar Məmmədov, Elman Yusifov
Ekoloji menecment. Dərs vəsaiti (2 cilddə). II cild.
Nəşriyyat: Mega Basım, 2014. - 428 s.

Ali məktəb tələbələri üçün nəzərdə tutulmuş bu dərs vəsaitində ekologiyanın müstəqil elm kimi inkişaf tarixi, qədim zamanlardan müasir dövrə qədər Azərbaycanda ətraf təbii mühit baxışlarının formalaşması, ətraf təbii mühit məsələləri üzrə dövlət siyasəti, ekologiyanın predmeti olan ekosistemlər haqqında, insanın biosferdəki mövqeyi və rolu, təbiət-cəmiyyət münasibətlərinin etik əsasları, ekoloji prinsiplər, ekoloji hüquq, ekoloji menecment, ekoloji audit və beynəlxalq standartlar sistemi haqqında məlumatlar verilir.

Kitabda, həmçinin, canlı aləm, bioloji müxtəlifliyin davamlı inkişafı məsələlərinə toxunulur, ekoloji postulat və müddəalar illüstrativ materiallarla müşayiət edilir.

Bu dərs vəsaiti ali məktəb tələbələri ilə yanaşı, həmçinin, ətraf mühitin mühafizəsi üzrə mütəxəssislər və geniş oxucu kütləsi üçün əhəmiyyətli məlumat mənbəyi ola bilər.

Vəsait 2 cilddən ibarətdir. İkinci cilddə canlı aləm, qlobal ekoloji problemlər, ətraf mühit və insan sağlamlığı, təbiəti mühafizənin ekoloji prinsipləri, ətraf təbii mühitin keyfiyyətinin mühafizəsinin hüquqi əsasları, cəmiyyət-təbiət münasibətlərinin müasir strategiyası haqqında məlumatlar verilir.

ISBN: 978-9952-499-08-7

© Heydər Əliyev Mərkəzi. 2014
© IDEA İctimai Birliyi. 2014

MÜNDƏRİCAT

VII Fəsil. Canlı aləm

7.1. Canlı orqanizmlərin müxtəlifliyi və təsnifatı 6
7.2. Viruslar aləmi 10
7.3. Bakteriyalar aləmi 15
7.4. Arxeyalar aləmi 18
7.5. Prokariot yosunlar aləmi 18
7.6. Bitkilər aləmi 20
7.7. Göbələklər aləmi 56
7.8. Heyvanlar aləmi 75

Mövzuya aid suallar 139
Mövzuya aid ədəbiyyat 140

VIII Fəsil. Qlobal ekoloji problemlər

8.1. Demoqrafik problemlər 144
8.2. Energetik problemlər 151
8.3. Hava çirklənmələri 158
8.4. Su hövzələrinin çirklənməsi 174
8.5. Torpaqların deqradasiyası 189

Mövzuya aid suallar 203
Mövzuya aid ədəbiyyat 203

IX Fəsil. Ətraf mühit və insan sağlamlığı

9.1. Biosferin vəziyyəti və xəstəliklər 208
9.2. Bioloji, kimyəvi və fiziki risk faktorları 212
9.3. Könüllü risklər (zərərli vərdişlər) və onların mümkün fəsadları 217
9.4. Qida məhsullarının təhlükəsizliyi və çirklənməsi 218
9.5. Əmək təhlükəsizliyi 231

Mövzuya aid suallar 241
Mövzuya aid ədəbiyyat 241

X Fəsil. Təbiəti mühafizənin ekoloji prinsipləri
10.1. Ekoloji monitorinq 246
10.2. Ekoloji menecmentin əsasları 257
10.3. Ətraf mühitin mühafizəsinin mühəndis qurğuları 286
Mövzuya aid suallar 299
Mövzuya aid ədəbiyyat 300

XI Fəsil. Ətraf təbii mühitin keyfiyyətinin mühafizəsinin hüquqi əsasları
11.1. Təbiətin inkişaf qanunları 304
11.2. Ekoloji hüququn əsasları 307
11.3. Ekoloji cinayətlər 309
11.4. Ətraf mühitin idarə olunması qaydaları əleyhinə olan inzibati xətalar 310
11.5. Ətraf mühitin mühafizəsi üzrə beynəlxalq konvensiyalar 312
11.6. Ətraf mühitin menecmenti üzrə beynəlxalq yardım mənbələri 315
Mövzuya aid suallar 316
Mövzuya aid ədəbiyyat 317

XII Fəsil. Cəmiyyət - təbiət münasibətlərinin müasir strategiyası
12.1. Cəmiyyətlə təbiət arasındakı münaqişəli münasibətlər 320
12.2. Gələcək dünyanın konsepsiyası və qlobal modelləri 323
12.3. XXI əsr proqramı 332
12.4. "Yaşıl" iqtisadiyyat 346
12.5. Minilliyin inkişaf məqsədləri 354
12.6. Azərbaycanın davamlı inkişafa keçid konsepsiyası 360
12.7. Ekobioetikanın əsasları 368
Mövzuya aid suallar 379
Mövzuya aid ədəbiyyat 380

Əlavələr 386
Şəkillərin müəllifləri 408
Ədəbiyyat 415
Müəlliflər haqqında 426